

Vergaderjaar 2015–2016

32 645

Kernenergie

Nr. 64

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 februari 2016

Tijdens de regeling van werkzaamheden van 12 januari 2016 (Handelingen II 2015/16, nr. 40, item 8) heeft uw Kamer verzocht geïnformeerd te worden over een aantal zaken die betrekking hebben op de problematiek rond de kerncentrales in België. In aanvulling daarop heeft de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu gevraagd te reageren op een aantal onderwerpen en vragen gesteld bij het verzoek van 20 januari 2016. Hieronder treft u de gevraagde informatie aan. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Reactie op een aantal artikelen, onderzoeken en rapporten
- Gezamenlijke inspectie van 20 januari bij de kerncentrale in Doel
- Recente storingen in de Belgische kernreactoren; veiligheids situatie en oordeel van het Federale Agentschap Nucleaire Controle (FANC) daarover
- Informatievoorziening over de kerncentrales Doel en Tihange in de Nederlandse grensprovincies
- Mogelijkheden tot participatie vanuit Nederland aan besluitvorming in België; grensoverschrijdende samenwerking
- Overige zaken

Mijn reactie is mede gebaseerd op de intensieve contacten die er de afgelopen periode zijn geweest in Nederland en tussen Nederland en België over de problematiek rond de Belgische kerncentrales en de informatie die ik hierover heb gekregen. Ik heb diverse gesprekken gevoerd met mijn collega Ministers in België. Daarnaast heb ik op 18 januari jl. overleg gehad met een aantal burgemeesters en voorzitters van de Veiligheidsregio's in de grensregio. Ook was ik op 20 januari aanwezig bij de gezamenlijke inspectie van het Federale Agentschap Nucleaire Controle (FANC) en de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) bij de kerncentrale in Doel. Daarbij waren ook Minister Jambon en Minister Marghem aanwezig. In mijn gesprekken met de Belgische Ministers heb ik de zorgen van de Nederlandse burgers en bestuurders in de grensregio overgebracht en aandacht gevraagd hiervoor. De Belgische Ministers hebben nogmaals

bevestigd dat het FANC onafhankelijk oordeelt over de veiligheid. Daarnaast hebben ze toegezegd mee te werken aan afspraken om te komen tot een geharmoniseerde en eenduidige communicatie. In het Belgische besluitvormingsproces is formeel geen betrokkenheid voor Nederlandse overheden voorzien. Echter, omdat ik belang hecht aan goede communicatie met de omliggende Nederlandse gemeenten, heb ik aan mijn Belgische collegae gevraagd om na te gaan of het desondanks mogelijk is om Nederlandse overheden beter te informeren over en te betrekken bij het besluitvormingsproces en de veiligheidsvoorwaarden die het FANC heeft opgesteld. Zij hebben hun bereidheid daartoe toegezegd.

In de afgelopen periode zijn er ook vele contacten geweest tussen de ANVS en het FANC. Zij hebben regelmatig over de veiligheidssituatie in de Belgische kerncentrales gesproken.

Over deze problematiek bestaan nu al goede contacten en goed overleg in de grensregio en op nationaal niveau. Ik word op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en zal bezien of het in aanvulling hierop nuttig en wenselijk is dit onderwerp te agenderen in andere gremia waar grensoverschrijdende problematiek wordt besproken, zoals bijvoorbeeld de Grensoverschrijdende samenwerking (GROS).

Reactie op een aantal artikelen, onderzoeken en rapporten

a) Positie van verschillende Limburgse gemeenten en Aken
Tijdens het overleg dat ik heb gehad op 18 januari jl. met burgemeesters in de grensregio heeft de burgemeester van Maastricht mij geïnformeerd over het voorgenomen (en inmiddels genomen) besluit van de gemeenteraad om zich aan te sluiten bij het initiatief van enkele Duitse gemeenten (Aken in het bijzonder) om te onderzoeken of er juridische mogelijkheden zijn om de sluiting van de kerncentrale in Tihange te bewerkstelligen. Sommige andere gemeenten in Nederland steunen deze plannen, in andere gemeenten wordt er anders over gedacht en worden geen acties overwogen. Ik heb de burgemeester van Maastricht aangegeven dat ik dit besluit als een interne aangelegenheid beschouw van de betrokken gemeenten.

b) Het rapport «Ontwerpveiligheid van de reactoren Doel-1 en Doel-2» van de Stichting Landelijk (Anti) Kernenergie Archief (LAKA)
In het genoemde rapport concludeert de stichting LAKA dat de kernreactoren Doel 1 en Doel 2 niet behoren tot de vijftieng procent veiligste kernreactoren van Europese Unie, de Verenigde Staten van Amerika en Canada. LAKA baseert deze conclusie op een eigen analyse, waarbij LAKA de methodiek gebruikt zoals die beschreven is in 2013 in het rapport van de Borssele benchmark commissie. De ANVS heeft de analyse van LAKA bekeken en komt tot de conclusie dat deze analyse een aantal feitelijke onjuistheden bevat. Bijvoorbeeld, in tegenstelling tot wat in het LAKA rapport is opgeschreven, hebben de reactoren Doel 1 en Doel 2 wel gebunkerde veiligheidssystemen. Daarnaast constateert de ANVS dat de bewering over de statistische bewerking van de resultaten in het rapport van LAKA onnavolgbaar is en onjuist (een «kwartiel» kan niet worden vergeleken met de «mediaan»).

c) De rapporten «Flawed Reactor Pressure Vessels in the Belgian NPPs Doel 3 and Tihange» en «Fragen der GRS und des RSK-Ausschusses»?
Kunt u ten aanzien van deze twee rapporten een reactie van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) meenemen?
De ANVS is, onder andere tijdens een workshop door FANC begin januari 2016, geïnformeerd over het uitgebreid materiaalonderzoek dat verricht is

naar de reactorvaten, maar de ANVS beschikt niet over de detailinformatie daaruit. De ANVS kan daarom geen inhoudelijk oordeel geven op de opmerkingen gemaakt in het rapport van Ilse Tweer (in opdracht van Greens/EFA Group van het Europees Parlement), noch antwoord geven op de vragen gesteld door de Duitse autoriteiten. Het is aan het FANC als verantwoordelijke autoriteit om een eventuele reactie te geven op de gemaakte opmerkingen en de gestelde vragen.

d) Wat is de betekenis van de aanvullende maatregelen die de Wetenschappelijke Raad voor Ioniserende Stralingen aan het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) voorstelt voor de Nederlandse veiligheidsplannen?

De Wetenschappelijke Raad adviseert te overwegen in België de zone waarbinnen schuilen moet worden voorbereid uit te breiden en de beschikbaarheid van jodium voor bepaalde groepen te verbeteren. Minister Jambon heeft mij meegedeeld dat er geen besluit is genomen over de implementatie van dit advies in België. Nederland heeft nu kennis genomen van het rapport en zal, in het kader van de harmonisatie, de consequenties voor Nederland bestuderen als België zou besluiten het advies over te nemen. Eventuele aanpassingen in de Nederlandse situatie zullen door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de ANVS worden opgepakt.

e) Hoe gaat u uitvoering geven aan het onderzoek naar de nationalisatie van de kerncentrale Borssele?

Het uitvoeren van het onderzoek naar de nationalisatie van de kerncentrale Borssele is onderwerp van een aangenomen motie (Kamerstuk 25 422, nr. 133) naar aanleiding van het VAO Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming van 17 december 2015. Over de uitvoering van deze motie wordt u geïnformeerd door de Minister van Economische Zaken vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het beleid op het gebied van kernenergie.

Gezamenlijke inspectie van 20 januari bij de kerncentrale in Doel

Op 20 januari 2016 heeft in de Belgische kerncentrale van Doel de eerste gezamenlijke inspectie van de ANVS en het FANC plaatsgevonden. De gezamenlijke inspecties maken deel uit van een uitgebreidere samenwerking tussen de ANVS en het FANC gericht op het continu verbeteren van de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. Onderdeel van deze samenwerking is het continu verbeteren van de bekwaamheden van de inspecteurs door het meedoen met inspecties van buitenlandse collega-autoriteiten. Dat geeft de inspecteurs van beide autoriteiten de kans om met eigen ogen waarnemingen te verrichten in buitenlandse nucleaire installaties, hun methodes te vergelijken en om kennis en praktijkervaringen uit te wisselen.

Onderwerp van de inspectie van 20 januari jl. was de implementatie van verbetermaatregelen uit de Europese stresstest. De nadruk lag op de manier waarop ultieme middelen (nooddiesels, spuitwagens, etc.) ingezet kunnen worden in geval van een extreme situatie (aardbeving, overstroming, etc.). Er werd een inhoudelijke bespreking gehouden, waarin de stand van zaken van het Belgische actieplan werd doorgenomen en aandacht werd besteed aan opleidingen, procedures en onderhoud voor het gebruik van de middelen bij de vergunninghouder. Aansluitend werd een terreinbezoek uitgevoerd waarbij een aantal locaties waar de ultieme middelen staan opgeslagen of zijn geconstrueerd werden bekeken. Door de gezamenlijke inspectie heeft de ANVS zich een beeld kunnen vormen van de voortgang van de implementatie van de verbetermaatregelen vanuit de stresstest in de kerncentrale van Doel en

de manier waarop de Belgische autoriteit daar toezicht op houdt. De ANVS is van oordeel dat de wijze waarop het FANC de inspectie aanpakt in overeenstemming is met de internationaal geldende richtlijnen die door het IAEA worden uitgevaardigd.

Na afloop van de inspectie waren de betrokken inspecteurs het er over eens dat deze vorm van samenwerking een effectieve wijze is van het verder ontwikkelen van inspectievaardigheden.

Het inspectierapport van deze gezamenlijke inspectie in Doel wordt door FANC opgesteld. De inspectierapporten worden niet openbaar gemaakt (in verband met beveiligingsrisico's). Ik heb de ANVS gevraagd om in overleg met het FANC na te gaan of in dit geval een samenvatting van het inspectierapport openbaar kan worden gemaakt. De ANVS heeft geen formele bevoegdheden in België, daarom wordt er geen apart Nederlands inspectierapport opgesteld.

De ANVS en FANC hebben afgesproken dat er jaarlijks een aantal gezamenlijke inspecties zullen worden uitgevoerd. In de eerste helft van 2016 zullen het FANC en de ANVS inspecties in Nederland en België uitvoeren bij de nucleaire installaties in Borssele Petten en Tihange. Ook deze inspecties hebben tot doel om de bekwaamheden van de inspecteurs te verbeteren en kennis en ervaring uit te wisselen.

Recente storingen in de Belgische kernreactoren; veiligheidssituatie en oordeel van FANC daarover

Eind december en in januari is er een aantal storingen geweest in de Belgische kernreactoren Doel en Tihange. De kernreactor Doel 1 lag van 2 tot 4 januari 2016 stil door een defect aan de elektriciteitsgenerator. Doel 3 lag stil van 25 december 2015 tot 6 januari 2016 door een kleine lekkage. Tihange 1 heeft van 18 december tot 25 december 2015 stil gelegen wegens reparatie na een kleine brand in het niet-nucleaire deel van de reactor. Op 24 januari 2016 is de reactor Tihange 2 preventief in warme stilstand gebracht als reactie op een waterlek in de machinezaal. Het lek vond plaats in het niet-nucleaire deel van de reactor en had geen gevolgen voor de nucleaire veiligheid.

Deze recente gebeurtenissen in Doel en Tihange vonden allen plaats in het niet-nucleaire deel van de reactoren, bij onderdelen die zich bevinden in iedere grote energiecentrale. Het gaat om niet nucleaire onderdelen zoals een generator, een transformator of een turbine.

Na het besluit in 2015 van de Belgische regering en parlement om de reactoren Doel 1 en Doel 2 10 jaar langer in bedrijf te houden heeft het FANC nieuwe veiligheidsmaatregelen en een actieplan opgelegd aan Electrabel, de vergunninghouder van Doel. In december 2015 oordeelde het FANC dat de reactoren voldeden aan de nieuwe veiligheidseisen en weer mochten starten. Doel 3 en Tihange 2 zijn in december 2015 herstart na een lange periode van stillegging voor onderzoek naar de waterstofvlokken in de reactorvaten. Op 17 november 2015 oordeelde het FANC na een uitgebreid en transparant beoordelingsproces dat deze reactoren veilig zijn en aan alle voorwaarden voldoen om weer in bedrijf te gaan.

Direct na deze beslissing zijn medewerkers van de ANVS op bezoek geweest bij het FANC voor een nadere toelichting. Deze toelichting is recent uitgebreid tijdens een internationale workshop (waar ook experts van de ANVS aanwezig waren) door de experts van het FANC en door de (internationale) instanties en experts die het FANC heeft ingezet voor extra onafhankelijke beoordeling. Het FANC heeft de vragen en opmerkingen van de ANVS beantwoord en is transparant geweest over de gekozen processen, analyses en expertises voor de analyses.

De problematiek van de Belgische kerncentrales leeft ook in andere landen. In de afgelopen periode hebben ook de autoriteiten van deze landen contact gezocht met het FANC en vragen gesteld. In de media zijn berichten verschenen over de reactie van Luxemburgse en Duitse Ministers. Het overleg tussen deze landen en België nog en wordt gewerkt aan het versterken van de afspraken over informatievoorziening, samenwerking en gezamenlijke inspecties.

Ik heb begrip voor de gevoelens van onrust in met name de grensregio's. De complexiteit van nucleaire installaties en de aandacht van de media maken het niet altijd duidelijk of een bedrijfsmatige storing iets is waar (potentieel) gevaar in schuilt of niet. Ik heb geen aanwijzing dat het aantal en de ernst van de bedrijfsmatige storingen in de Belgische centrales aanleiding geven tot zorgen. Nucleaire veiligheid wordt geborgd doordat dergelijke storingen niet leiden tot ongevallen of gevaar voor de omgeving, maar tot een gecontroleerde automatische afschakeling of bijvoorbeeld het opvangen van de storing door een back-up systeem.

Het toezicht op de veiligheid van de kerncentrales in België ligt bij het FANC. Het FANC neemt ook zijn verantwoordelijkheid als het gaat om handhaving. Zo heeft het FANC vorig jaar ingegrepen bij de kerncentrale Tihange. Na een reeks fouten van operators in een aantal weken tijd vond het FANC het noodzakelijk om maatregelen op te leggen om de veiligheidscultuur in de centrale te verstevigen. Hierbij zijn enkele medewerkers geschorst.

Het oordeel van FANC is gebaseerd op internationaal vastgestelde veiligheidseisen. Op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen wordt tevens regelmatig de veiligheids situatie in de verschillende landen internationaal besproken en kritisch gevolgd. Dit complex van onafhankelijk toezicht, internationale regels en toetsing, maakt dat ik geen reden zie om te twijfelen aan het oordeel van FANC dat de reactoren veilig zijn.

Informatievoorziening over de kerncentrales Doel en Tihange in de Nederlandse grensprovincies

In het geval van een (dreigend) nucleair incident met mogelijke grensoverschrijdende gevolgen melden en informeren buurlanden elkaar. Op basis van internationale verdragen en een Memorandum van Overeenstemming tussen Nederland en België zijn deze afspraken gemaakt, en ten behoeve van de samenwerking is er een structureel overleg over kernongevallenbestrijding in de grensstreek en worden in onderlinge afstemming oefeningen voorbereid en uitgevoerd.

Voor storingen bij de kerncentrales in de grensregio's waarbij de veiligheid niet in het geding is, zijn bovengenoemde afspraken niet aan de orde. Deze storingen kunnen wel onrust veroorzaken en het is daarom belangrijk dat er duidelijkheid bestaat over de storing. Op lokaal niveau zijn wel grensoverschrijdende afspraken gemaakt om te zorgen dat de veiligheidsregio's geïnformeerd worden. Dergelijke afspraken bestaan al voor de Veiligheidsregio's Zeeland en Midden- en West-Brabant, maar nog niet voor de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Onlangs heeft uw Kamer een motie aangenomen (motie Smaling-de Vries) waarbij de regering wordt verzocht structurele en eenduidige verbeteringen aan te brengen in de informatievoorziening aan de burgers. Dit punt is onderwerp van gesprek geweest tijdens het overleg dat ik op 18 januari jl. heb gehad met een aantal burgemeesters en voorzitters van de veiligheidsregio's bij de Nederlandse-Belgische grens. Doel van het

gesprek was hun zorgen te bespreken met betrekking tot de kerncentrales in België. Als belangrijk punt kwam naar voren de urgentie om nadere afspraken te maken over stroomlijning, harmonisatie en duiding van de beschikbare informatie over storingen bij de kerncentrales. Ook moeten afspraken worden gemaakt over de rol van gemeenten en veiligheidsregio's met betrekking tot de regiogebonden communicatie naar inwonenden hierover. De afspraak is gemaakt om deze punten nader te bespreken. Op 28 januari jl. heeft vervolgens een intergemeentelijke bijeenkomst plaatsgevonden. Hierbij waren burgemeesters en wethouders van aangrenzende gemeenten van Borssele en Doel aanwezig, Veiligheidsregio Limburg-Zuid en Veiligheidsregio Zeeland, de ANVS en het departementaal Crisis Centrum IenM. Afgesproken is dat de betrokken Veiligheidsregio's onderling afspraken maken over uniformiteit en consistentie in de boodschap naar de bevolking en daarnaast in overleg gaan treden met de Belgische autoriteiten over de duiding van de informatie. Om de informatievoorziening aan veiligheidsregio Limburg-Zuid te bewerkstelligen zal de regio zelf maar ook de ANVS dit bespreken bij de Belgische autoriteiten. Ook is een onderzoek voorgesteld naar de informatiebehoefte van de burger over de Belgische nucleaire installaties. De ANVS zal hierbij een rol spelen.

Mogelijkheden tot participatie vanuit Nederland aan besluitvorming in België; grensoverschrijdende samenwerking

Een ander onderwerp van het gesprek op 18 januari jl. betrof het vergroten van de betrokkenheid van burgers en bestuurders bij besluiten van de Belgische regering over de kerncentrales. Het besluit van de regering van België inzake de levensduurverlenging van de kerncentrales raakt ook de bewoners aan de andere kant van de grens, waarbij echter geen sprake is geweest van consultatie of inspraak. Ik heb dit onderwerp nadrukkelijk onder de aandacht gebracht in het gesprek dat ik op 20 januari jl., bij gelegenheid van de gezamenlijke inspectie, heb gevoerd met Minister Jambon en Minister Marghem uit het Belgische Kabinet. Zij gaven aan zich zeer bewust te zijn van het belang van een goede communicatie over beleid en voornemens inzake onderwerpen die de Nederlandse burger raken, en gaven aan het overleg en de communicatie hierover waar nodig te willen verbeteren.

Juridische mogelijkheden tot participatie

Het verzoek tot participatie door Nederlandse burgers en bestuurders uit de grensregio's in het besluitvormingsproces in België spitst zich in het bijzonder toe op de participatie ten aanzien van 3 soorten besluitvorming, te weten over de toepassing van kernenergie, over het al dan niet verplicht stellen van een milieueffectrapport (MER) en over vergunningverlening. Zoals ook in het gesprek met de burgemeesters door mij is aangegeven is de mogelijkheid tot participatie van een land in de besluitvorming in een ander land beperkt als het gaat om het te voeren energiebeleid en de beoordeling van de nucleaire veiligheid.

Voor de politieke keuze van een land om al dan niet door te gaan met het toestaan van kernenergie geldt dat dit een nationale aangelegenheid is. De vorig jaar door de Belgische regering en parlement gemaakte keuze om de «wet op de kernuitstap» zo aan te passen dat Doel 1 en Doel 2 langer elektriciteit mogen produceren is een dergelijke politieke keuze. Inspraak vanuit Nederland hierin is niet aan de orde. De huidige (inter)nationaal geldende wet- en regelgeving biedt hiertoe geen grondslag.

Voorts is de beslissing van een land om voor een besluit al dan geen MER te maken een nationale afweging, die afhankelijk is van de wet- en regelgeving in dat land en de specifieke vergunnings situatie. Dat geldt ook voor de afweging van de Belgische overheid om geen MER te laten opstellen voor de besluiten tot levensduurverlenging van hun kerncentrales. België heeft geoordeeld dat er geen MER hoeft te worden gemaakt, omdat er geen belangrijke milieugevolgen zijn te verwachten. Tegen dit besluit is beroep aangetekend bij de Belgische Raad van State.

Voor Belgische vergunningprocedures ten aanzien van nucleaire installaties geldt dat als er gelegenheid tot inspraak is, iedereen kan inspreken, ook Nederlandse overheden en burgers. In voorkomende gevallen is daartoe door België in het verleden ook gelegenheid geboden. Zo ook toen, in verband met de levensduurverlenging van Doel 1 en Doel 2, het FANC de vergunning heeft aangescherpt en aanvullende verbeteringen heeft geëist. De Nederlandse gemeenten in een straal van 5 km van Doel (Hulst en Reimerswaal) zijn hierover door de Belgische autoriteit geïnformeerd.

Het is aan deze gemeenten om deze informatie eventueel verder te communiceren naar andere gemeenten en haar burgers.

Zoals eerder gemeld heb ik daarnaast mijn Belgische collegae gevraagd om na te gaan of het mogelijk is om Nederlandse overheden beter te informeren over en te betrekken bij het besluitvormingsproces in België.

Overige zaken

In uw brief van 20 januari jl. verzoekt u om te reageren op een aantal specifieke stellingen en vragen die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkelingen in Zeeuws Vlaanderen en bij Antwerpen, en de mogelijke consequenties ervan voor de veiligheid van de kernreactoren in Doel. De ANVS heeft hierover met het FANC gesproken.

De ruimtelijke ontwikkelingen in de onmiddellijke omgeving van de kerncentrale Doel worden door het FANC van dichtbij gevolgd. Specifieke aandacht gaat hierbij naar de geplande aanleg van enerzijds de Doelpolder als Gereduceerd Getijden Gebied (GGG) ten westen en ten noorden van de kerncentrale, en anderzijds de aanleg van het nieuwe Saefinghedok ten zuiden van de kerncentrale. Aandachtspunten voor het FANC zijn hierbij enerzijds de bescherming tegen overstroming en anderzijds de bereikbaarheid van de kerncentrale Doel.

In het kader van deze projecten zijn onder meer nieuwe overstromingsstudies voorgelegd aan het FANC, die een inschatting geven van de maximaal te verwachten waterstanden in het gebied. Dit is vertaald in de minimale benodigde kruinhoogte van de verschillende dijken, zodat steeds gegarandeerd kan worden dat de eigenlijke site van de kerncentrale Doel gevrijwaard blijft van overstromingen.

Op te merken is dat aangezien het platform van de site van de kerncentrale Doel hoger gelegen is dan de omliggende polders, nu reeds de kans bestaat dat bij een dijkbreuk na een zware storm de kerncentrale Doel effectief tijdelijk geïsoleerd wordt. Dit scenario is eerder bekeken in het kader van de stresstestanalyses en in het noodplan van de kerncentrale Doel zijn hiervoor specifieke maatregelen voorzien om deze situatie te beheersen, bijvoorbeeld inzake evacuatie van en toegang voor personen, voedselvoorraad en brandstof voor veiligheidssystemen en nooddiesels. In de noodplanprocedures zijn deze maatregelen beschreven.

Een ander aandachtspunt voor het FANC is de noodzaak om steeds twee onafhankelijke toegangswegen te behouden tot de site van Doel, zodat de

hulpdiensten bij een nucleair incident steeds de kerncentrale kunnen bereiken en de site ook vlot geëvacueerd kan worden indien nodig. Deze vraag van het FANC werd opgenomen in de uitvoeringsplannen van de Doelpolder en het Saefthinghedok.

Het FANC is van oordeel dat, mits de voorziene maatregelen in het kader van deze 2 aandachtspunten worden gerealiseerd, deze ruimtelijke ontwikkelingen geen gevaar vormen voor de kerncentrale Doel.

De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus